

PHÁT HUY “HÀO KHÍ” CHIẾN THẮNG ĐIỆN BIÊN PHỦ NĂM 1954 TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC THỜI KỲ MỚI

NGUYỄN VĂN NGHĨA*

Ngày nhận: 25/12/2023

Ngày phản biện: 04/01/2024

Duyệt đăng: 22/01/2024

Tóm tắt: Dưới sự lãnh đạo của Đảng, chiến dịch Điện Biên Phủ (13-3 đến 7-5-1954) đã giành thắng lợi vang dội, giáng đòn quyết định vào ý chí xâm lược của thực dân Pháp, góp phần đưa hội nghị Giơ-ne-vơ đến thành công; là sự phát triển đến đỉnh cao của nghệ thuật quân sự, nghệ thuật chiến dịch Việt Nam. Từ “hào khí” chiến thắng Điện Biên Phủ, bài viết gợi mở những nội dung phát huy “hào khí” đó vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới.

Từ khóa: Chiến thắng Điện Biên Phủ; “hào khí”; phát huy sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; thời kỳ mới.

Đặt vấn đề

Cách đây 70 năm, quân và dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tiến hành trận quyết chiến quyết lược Điện Biên Phủ, đánh bại nỗ lực cuối cùng, cao nhất của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ, làm nên chiến thắng “lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu”, kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược; đánh dấu một bước ngoặt vĩ đại trong lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam. Cho đến nay, “hào khí” chiến thắng Điện Biên Phủ vẫn còn nguyên giá trị lịch sử, cần tiếp tục phát huy “hào khí” chiến thắng đó vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc (BVTQ) trong thời kỳ mới.

1. Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ năm 1954

Cuối năm 1953, Tổng quân ủy trình Bộ Chính trị phương án tác chiến mùa Xuân 1954, theo đó, Tổng quân ủy nhận định, trong Đông-Xuân 1953-1954 “...Điện Biên Phủ sẽ là một trận công kiên lớn nhất từ trước đến nay... vì vậy, sự chuẩn bị có nhiều khó khăn, cần ráo riết tập trung lực lượng mới làm kịp; nhưng nếu kiên quyết khắc phục, hoàn thành được chiến dịch thì thắng lợi này là một thắng lợi rất lớn. Bộ Chính trị thông qua phương án, quyết định mở chiến dịch Điện Biên Phủ” [1, tr.139].

Ngày 22-12-1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh trao cờ Quyết thắng cho Quân đội. Người chỉ thị: “Chiến dịch này là một chiến dịch rất quan trọng không những về quân sự mà cả về chính trị, không những đối với trong nước mà

* Học viện Chính trị khu vực I.

đối với quốc tế. Vì vậy, toàn quân, toàn dân, toàn Đảng phải tập trung hoàn thành cho kỳ được” [1, tr.143].

Ngày 11-3-1954, Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư động viên cán bộ, chiến sĩ: “Các chú sắp ra trận. Nhiệm vụ các chú lần này rất to lớn, khó khăn nhưng rất vinh quang” [1, tr.144], vì vậy phải chắc thắng. Quyết tâm lớn của toàn Đảng, toàn dân và lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã làm dấy lên không khí sôi nổi đồng lòng, dốc sức cho chiến dịch. Bên cạnh 55.000 quân chủ lực, hơn 10 vạn người gồm lực lượng dân công, thanh niên xung phong và các lực lượng khác, nhân dân các vùng miền đã tham gia chiến dịch.

Là đòn tiến công tiêu diệt lớn nhất, điển hình nhất của quân và dân Việt Nam trong kháng chiến chống Pháp. Là chiến thắng có ý nghĩa quyết định góp phần đưa hội nghị Giơ-ne-vơ về Đông Dương (ngày 08-05-1954 đến 21-7-1954) thành công. Đó là chiến thắng của lòng yêu nước nồng nàn, ý chí bất khuất, kiên cường của dân tộc Việt Nam; của đường lối cách mạng đúng đắn của Đảng. Đã 70 năm trôi qua nhưng tầm vóc vĩ đại và ý nghĩa lịch sử “lừng lẫy năm châu” của chiến thắng Điện Biên Phủ vẫn luôn là nguồn cổ vũ lớn lao cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta trên con đường xây dựng đất nước giàu mạnh, phồn vinh, hạnh phúc.

2. Phát huy “hào khí” chiến thắng Điện Biên Phủ năm 1954 vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới

Tiếp nối “Hào khí” chiến thắng Điện Biên Phủ là vấn đề có ý nghĩa cả về lý luận và hoạt động thực tiễn. Từ đó sẽ động viên toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta nêu cao tinh thần yêu nước, tự lực, tự cường, chủ động nắm bắt thời cơ, vượt qua mọi khó khăn, thực

hiện thắng lợi sự nghiệp xây dựng và BVTQ trong tình hình mới.

Để phát huy sáng tạo “hào khí” chiến thắng Điện Biên Phủ một cách có hiệu quả, chúng ta cần quán triệt, thực hiện tốt các nội dung sau:

Một là, xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa; giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo, tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước, phát huy vai trò to lớn của nhân dân đối với sự nghiệp xây dựng và BVTQ thời kỳ mới.

Để có được sức mạnh của tổ chức đảng, bộ máy chính quyền phục vụ cho chiến dịch Điện Biên Phủ, trong suốt nhiều năm, công tác chăm lo cho xây dựng và phát triển tổ chức Đảng vững mạnh luôn được quan tâm. Trong khói lửa kháng chiến, Đảng mở rộng được đội ngũ đảng viên từ đông đảo công nhân, nông dân, trí thức cách mạng ưu tú. Năm 1949, toàn Đảng có 70 vạn đảng viên, là hạt nhân cho phong trào kháng chiến, cho chiến dịch Điện Biên Phủ... Hiện nay, cần tập trung xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ; nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền, sức chiến đấu của Đảng và hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước.

Xây dựng tổ chức bộ máy của Đảng và hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu có đủ phẩm chất, đạo đức, năng lực, uy tín ngang tầm nhiệm vụ.

Nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; xử lý nghiêm

cán bộ, đảng viên vi phạm, làm việc cầm chừng, đùn đẩy, né tránh, thiếu trách nhiệm trong thực thi công vụ. Tăng cường bảo vệ chính trị nội bộ, bảo vệ bí mật nhà nước. Kiên quyết đấu tranh, xử lý nghiêm những cán bộ có động cơ sai trái, tư tưởng cục bộ, bè phái, “lợi ích nhóm”, lợi dụng các phương tiện thông tin đại chúng, Internet, mạng xã hội... để xuyên tạc, kích động, gây mất đoàn kết nội bộ.

Xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền XHCN của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân, gắn kết chặt chẽ giữa xây dựng pháp luật với tổ chức thi hành pháp luật hiệu quả, thúc đẩy xây dựng chính quyền điện tử. Tăng cường kiểm soát quyền lực gắn với siết chặt kỷ luật, kỷ cương, nêu cao trách nhiệm các cơ quan Nhà nước và cán bộ, công chức, viên chức. Phát huy tốt vai trò giám sát, phản biện của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong sự nghiệp xây dựng và BVTQ.

Giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo, tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước, phát huy vai trò to lớn của Nhân dân trong sự nghiệp xây dựng và BVTQ; thực hiện hiệu quả đường lối quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân với phương châm dựa vào dân, “dân là gốc”; xây dựng thế trận lòng dân vững chắc, yên dân là nhân tố quyết định thắng lợi của sự nghiệp xây dựng và BVTQ.

Hai là, tăng cường sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, dân chủ xã hội chủ nghĩa và quyền làm chủ của Nhân dân trong xây dựng và BVTQ.

Trong chiến dịch Điện Biên Phủ, Đảng ta đã huy động sức mạnh toàn quân, từ tiền tuyến đến hậu phương, hàng chục vạn dân

công, thanh niên xung phong... tham gia làm đường, vận tải, tiếp tế, phục vụ chiến dịch. Quân dân trên dưới một lòng, đoàn kết gắn bó tất cả cho chiến dịch, đó là sức mạnh vô địch của đoàn kết, là vấn đề có tầm chiến lược đặc biệt quan trọng. Phát huy tinh thần ấy, hiện nay cần phát huy rộng rãi dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền làm chủ và vai trò chủ thể của Nhân dân. Nâng cao hiệu quả cơ chế dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện, chú trọng dân chủ ở cơ sở. Thực hiện tốt Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở và phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”.

Chủ động phòng ngừa, đấu tranh, ngăn chặn có hiệu quả âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phản động, kích động “ly khai”, “tự trị”, gây chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Phát huy toàn diện, mạnh mẽ vai trò, tham gia của Nhân dân, đẩy mạnh phò trợ thi đua yêu nước, khơi dậy mọi người, lực, tiềm năng, sức sáng tạo của mỗi người Việt Nam ở trong và ngoài nước, vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Giữ gìn, bồi đắp mối liên hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân; thực hiện sự trọng dân, gần dân, sát dân, hiểu dân, lắng nghe, chia sẻ với dân, giúp đỡ dân, kịp thời lắng nghe, phản ánh giải quyết những nguyện vọng chính đáng, hợp pháp của Nhân dân; thường xuyên quan tâm, chăm lo đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân.

Chú trọng nâng cao chất lượng đời sống Nhân dân, giảm nghèo bền vững, thu hẹp khoảng cách giàu - nghèo giữa các bộ phận dân cư, giữa các vùng miền; thực hiện tốt chính sách an sinh xã hội, công tác dân tộc,

tôn giáo, nhất là trên địa bàn chiến lược, vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, biên giới, hải đảo. Phục vụ mục tiêu phát triển đất nước nhanh, bền vững trong đó “phát triển kinh tế - xã hội là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt, phát triển văn hóa là nền tảng tinh thần, bảo đảm quốc phòng, an ninh là trọng yếu, thường xuyên” [4, tr.10].

Ba là, xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa; kết hợp chặt chẽ phát triển kinh tế - xã hội với tăng cường quốc phòng, an ninh đáp ứng yêu cầu xây dựng và BVTQ trong mọi tình huống.

Trong chiến dịch Điện Biên Phủ, sức mạnh toàn dân đến từ quá trình xây dựng nền kinh tế kháng chiến phù hợp, vừa kháng chiến vừa kiến quốc; xây dựng kinh tế kháng chiến độc lập, hiệu quả, kích thích động lực sản xuất trong nhân dân từ những chủ trương thiết thực giảm tô, giảm tức, thuế nông nghiệp, thí điểm cải cách ruộng đất... tạo động lực to lớn cho chiến dịch. Hiện nay, cần triển khai thực hiện đồng bộ, hiệu quả các giải pháp phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh. Bảo đảm an ninh kinh tế, chủ động phòng ngừa, ngăn chặn âm mưu, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch, phản động và các loại tội phạm trên lĩnh vực kinh tế. Tập trung triển khai hiệu quả các đề án, dự án về tăng cường quốc phòng, an ninh kết hợp với phát triển kinh tế - xã hội trên các hướng chiến lược của Tổ quốc. Thực hiện chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế biển, vùng ven biển, khu vực biên giới gắn với bảo đảm quốc phòng, an ninh. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực thi pháp luật trên biển, bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc.

Thực hiện chặt chẽ quy hoạch tổng thể bố trí quốc phòng, an ninh kết hợp phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội; xây dựng, phát huy hiệu quả các khu kinh tế - quốc phòng. Tổ chức thực hiện nghiêm cơ chế thẩm định, giám sát, xét duyệt, cấp phép về mặt quốc phòng, an ninh đối với các chương trình, đề án, dự án về kinh tế - xã hội.

Xây dựng nền công nghiệp quốc gia tự chủ, hiện đại, vững mạnh, lưỡng dụng. Những lĩnh vực công nghiệp quốc phòng có thể mạnh, đã làm chủ về công nghệ, cần tập trung ưu tiên nâng cao năng lực nghiên cứu, thiết kế, chế tạo, sản xuất vũ khí, trang bị kỹ thuật hiện đại, bảo vệ đất nước.

Bốn là, xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và BVTQ.

Trong chiến dịch Điện Biên Phủ, ngoài nguồn lực kinh tế cho chiến trường, Đảng luôn chú trọng phát triển văn hóa, coi văn hóa là vũ khí kháng chiến, xây dựng nền văn hóa kháng chiến hiệu quả. Với khẩu hiệu "Văn hóa kháng chiến, kháng chiến văn hóa" "xây dựng đời sống mới", văn hóa Việt Nam, con người Việt Nam trở thành động lực tinh thần để huy động tất cả mọi nguồn lực cho kháng chiến, làm nên thắng lợi cho Điện Biên Phủ. Hiện nay, cần xây dựng, tạo môi trường và điều kiện xã hội thuận lợi nhất để khơi dậy tinh thần yêu nước, niềm tự hào dân tộc, niềm tin, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Đảm bảo văn hóa là nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh, động lực để xây dựng và BVTQ.

Tập trung xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại. Đẩy

manh xây dựng môi trường và đời sống văn hóa lành mạnh, gắn với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”. Phát huy tối đa nhân tố con người và các nguồn lực cho phát triển văn hóa, tương xứng với tăng trưởng kinh tế, góp phần tăng cường quốc phòng, an ninh, BVTQ thời kỳ mới.

Năm là, tăng cường quốc phòng, an ninh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, sự quản lý tập trung, thống nhất của Nhà nước đối với Quân đội nhân dân, Công an nhân dân và sự nghiệp quốc phòng, an ninh, BVTQ.

Thường xuyên tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của toàn xã hội đối với nhiệm vụ tăng cường quốc phòng, an ninh, BVTQ. Giáo dục, nâng cao nhận thức về đối tác và đối tượng; đường lối, quan điểm, yêu cầu, nhiệm vụ BVTQ; trách nhiệm và tinh thần cảnh giác cách mạng trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, BVTQ.

Phát huy sức mạnh tổng hợp của hệ thống chính trị trong xây dựng tiềm lực, lực lượng, thế trận quốc phòng, chuẩn bị nguồn lực quốc gia; thực hiện tốt phương châm: “Chỉ huy tại chỗ, lực lượng tại chỗ, phương tiện tại chỗ và hậu cần tại chỗ”.

Kết hợp chặt chẽ giữa phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội với quốc phòng, an ninh. Đầu tư xây dựng các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, khu vực phòng thủ quân khu thành khu vực phòng thủ vững chắc. “Xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, một số quân chủng, binh chủng, lực

lượng tiến thẳng lên hiện đại. Đến năm 2025, cơ bản xây dựng Quân đội, Công an tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại” [4, tr.157-158]; bảo đảm chất lượng tổng hợp và sức chiến đấu cao, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ BVTQ trong mọi tình huống.

Chủ động chuẩn bị về mọi mặt, sẵn sàng các phương án bảo vệ vững chắc Tổ quốc; giữ vững an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội trong mọi tình huống. Nghiên cứu, phát triển lý luận về quốc phòng, quân sự, an ninh, nghệ thuật quân sự, nghệ thuật bảo vệ an ninh quốc gia, an ninh xã hội trong thời kỳ mới.

Sáu là, thực hiện đồng bộ, sáng tạo, hiệu quả hoạt động đối ngoại, chủ động và tích cực hội nhập toàn diện, sâu rộng.

Trong chiến dịch Điện Biên Phủ, Đảng đã thực hiện đoàn kết liên minh chặt chẽ với nhân dân Lào, Campuchia, chia lửa, hiệu quả trên chiến trường, có sự ủng hộ mạnh mẽ chí tình của các nước xã hội chủ nghĩa, đặc biệt là Liên Xô và Trung Quốc, sự cổ vũ rộng rãi của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới... Hiện nay, thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ đối ngoại; chủ động và tích cực hội nhập quốc tế sâu rộng, hiệu quả. Thúc đẩy các mối quan hệ song phương đi vào chiều sâu, ổn định, bền vững lâu dài. Ưu tiên quan hệ với các nước láng giềng có chung biên giới.

Đẩy mạnh và nâng tầm đối ngoại đa phương kết hợp chặt chẽ với đối ngoại song phương; phát huy vai trò thành viên tích cực,

có trách nhiệm trong cộng đồng quốc tế. Tích cực tham gia củng cố, xây dựng, định hình các cơ chế đa phương, luật pháp quốc tế. Tham gia các cơ chế đa phương về quốc phòng, an ninh theo tư duy mới về BVTQ.

Mở rộng, nâng cao hiệu quả hội nhập quốc tế về quốc phòng, an ninh. Tích cực tham gia hiệu quả các hoạt động gìn giữ hòa bình của Liên Hợp Quốc. Làm tốt công tác bảo hộ công dân và tranh thủ tối đa nguồn lực người Việt Nam ở nước ngoài tham gia đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và BVTQ...

Kết luận

Cùng với Bạch Đằng, Chi Lăng, Đống Đa... lừng lẫy, chiến thắng Điện Biên Phủ như “bàn hùng ca bất tử”, khẳng định ý chí, bản lĩnh và trí tuệ Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh. Phát huy “hào khí” chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ, chúng ta quyết tâm thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, Nghị quyết Trung ương 8 khóa XIII (11-2023) về “Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới” để thực hiện khát vọng đến năm 2045 trở thành nước phát triển theo định hướng XHCN. ▣

Tài liệu tham khảo:

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2023), *Nghị quyết số 44-NQ/TW ngày 24/11/2023 về “Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới”*.
- [2] Bộ Chính trị (2019), *Nghị quyết số 51-NQ/TW ngày 05/9/2019 về “Chiến lược bảo vệ An ninh quốc gia”*.
- [3] Bộ Quốc phòng, Viện Lịch sử quân sự Việt Nam (1999), *55 năm Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [4] Bộ Quốc phòng (2004), *Từ điển Bách khoa quân sự Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [5] Bộ Quốc phòng, Ban Chỉ đạo tổng kết chiến tranh (2021), *Tổng kết công tác Đảng lãnh đạo quân sự và quốc phòng trong cách mạng Việt Nam (1945-2000)*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [6] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [7] Đảng bộ Quân đội nhân dân Việt Nam (2009), *Lịch sử Đảng bộ Quân đội nhân dân Việt Nam*, tập 1 (1944-2000), Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [8] Quân đội nhân dân Việt Nam, Tổng cục Chính trị (2022), *Lịch sử công tác đảng, công tác chính trị trong Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [9] Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Viện Lịch sử Đảng (2012), *Đảng Cộng sản Việt Nam trong tiến trình giải phóng dân tộc và xây dựng đất nước*, Nxb Chính trị - Hành chính, Hà Nội.